

Universitätsbibliothek Wuppertal

**Xenophontis, Philosophi Et Imperatoris Clarissimi, Qvae
Exstant Opera**

Xenophon

Francofurti, 1596

Rationes reddituum, seu De proventibus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-331](#)

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΠΟΡΟΙ, Η ΡΕ-
ΡΙ ΠΡΟΣΟΔΩΝ.

XENOPHONTIS RATIONES
REDITVVM, SEV DE PROVENTIBVS.

Longe pri-
ori præstat
locus veratio.

Sequitur quod nullus, natus & respublicas esse statuam. Quia vero nonnulli ex iis, qui hactenus Atheniensium reipublicae præsunt, scire quidem illi, quid iustum sit, non minus, quam homines ceteri perhibentur, at propter inopiam plebis cogi, ut paullo se gerat erga ciuitates suas iniquius: considerare mecum ipse adgressus sum, an aliqua ratione ciues suis ex finibus alii possint, quem quidem ratio esset iustissima. Existimabam enim futurum, ut si id accideret, eadem opera consultum inopiae ipsorum esset; atque effectum, ne Græcorum de ipsis aliorum iniquior esset opinio. Consideranti vero mihi ea, quæ cogitaram, primum visa est ipsa regio esse talis a natura, quæ maximam prouentuum vim suppeditare possit. Atque ut intelligatur, hoc vere me dicere; primū, quæ Atticæ natura sit, commemo-rabo. Anni ergo tempora heic admodum esse mitia, fructus ipsi, qui proueniunt, testantur. Etenim multa, quæ alibi ne pullulare quidem possent, heic fructus suos proferunt. Atque ut solum ipsum, ita etiam mare, quod regionem ambit, omnium rerum feracissimum est. Quinetiam quæcumque bona dij singulis anni temporibus suppeditant, ea bona omnia heic & tempestive admodum incipiunt, & tardissime deficiunt. Neque tantum potior est iis, quæ in annos singulos & florent, & senescunt: sed habet etiam hec regio perpetua quædā bona. Nam ^{Marmor} saxi nativi pérénis est in ea copia, de quo Hymettus ^{montis in-} fana pulcherrima, pulcherrimæ aræ, signa deorū maxime decora fuit: quod quidem saxum complures & Græci, & barbari desiderant. Præterea solum quoddā est, quod aratum non ferret fructum: at si fodiat, multo plures alit, quam si frumenti ferax esset. Etenim diuinò quodā munere haud dubie sub eo est argentum. Quumq; multæ sint vrbes tum terra, tum mari finitimæ, ne quidem in ullam earum vel exigua terræ argentiferæ vena pertinet. Neque vero absque ratione fecerit, si quis existimet, urbem

Marm
Hymett
montis i
celligit.

τῆς ἐλάσσος καὶ πάσοις δὲ τῆς οἰκουμένης ἀμ-
φὶ τὰ μέσα φύκεια τὴν πόλιν. ὅσῳ γέροντι
πλεῖον ἀπέχων αὐτῆς, θεούτων χαλε-
πωτέροις ή ψύχειν ή θάλπεσιν σύντυχόντι.
οπόσο. τὸν δὲ οὖν βουληθεῖσιν απὸ ἐχετωνῆς
ἐλάσσος ἐπ' ἔδαπτα αἰφύκεια, πούτες οὐ-
τοι ὡς τῷ κύκλῳ τορνούς ζεῖται οὐδὲ πρό-
πλέονται, η̄ παρέχονται. καὶ μήν οὐ τείρ-
ρυτός γε οὐδεις, οὐδεις ὡς τῷ πόσοις πάσιν αἱ-
μοῖς ταρσάγεται τε οὐδέποτε, καὶ ἀποπέ-
πτει αἰβούλεται. αἱρεῖται λειώσις γέροντι.
καὶ τοῦτο δὲ πολλὰ δέχεται εἰποειται. η̄ τε-
ρεσις γέροντι. ἐπὶ δὲ ταῖς μὲν πλεῖσταις πόλεσι
Βαρβαροῖς ταρσάσθεταις ταρσάματα παρ-
έγεισιν, αἱ θυαῖοις δὲ γέροντεσιν αἱ τοῦ αἵτινοι
πλεῖστοι ἀπέχονται τῷ Βαρβαρῷ. τύποι
μὲν οὖν αἴποτων, ὡς τῷ εἰ πόνον, νομίζω αὐ-
τὸν, τοῦτο τὸν χάρακον αἴτιον εἴη. τοῖς
Ετιμοῖς, πάντας φύεται αἴσθασις ταρσῶν μὲν τῷ μετοί-
κτον ὑπέμελται θύροις. αὕτη γέροντι ταρσά-
σθεται ταρσάσθεται εἶμοι γε δοκεῖ εἴη, ἐπειδὴ
αὐτοῖς βέροντες, καὶ πολλὰ ὀφελοῦνται τοῖς
πόλεις, οὐ λαχεῖσθαι μαθόν, δὲλλὰ μετοί-
κτον ταρσάσθεται. ὑπέμελεια γε μήν οὐδὲ
αἱ σύρκειν μοι δοκεῖ, εἰ αἴφελοι μὲν μήν οὐδεις
μηδὲν ὀφελοῦνται τὴν πόλιν αἴποτας δοκεῖ
τοῖς μετοίκοις παρέχειν, ὀφέλοι μὲν δὲ καὶ τὸ
συγράμματα οὐλίται μετοίκοις τοῖς αἴσθαις.
τοῖς μέχας μὲν γέροντοι κίνδυνος αἴτιον, μέχας δὲ
τὸ δάστον τῷ τέκνων καὶ τῷ οἰκιστῷ αἴπε-
ναι. δὲλλὰ μήν καὶ τὸ πόλις γέροντος αἴτιον
εἰσὶ πολλὰ μετ' ὀλίγοντα γράμματα μᾶλ-
λον, η̄ εἰ συντάπτοντο αἴσθαις, ὡς τῷ νῦν, λυ-
δοῖς, καὶ Φρύγεσ, καὶ σύρει, καὶ ἄλλοι πολυτό-
μα ποτὶ Βαρβαροῖς. πολλοὶ γέροντοι τῷ μετοί-
κτον. ταρσὸς δὲ τῷ αἴσθατῷ τῷ τύποις σύντη-
ταξαί αἴφελεναι, καὶ κόσμος αἱ τῇ πόλει τοῖς
εἰδογένεις αἴγναστοι εἰς τοῖς μάχας αὐτοῖς μετά-
λλα πιτεύειν, η̄ δὲλλοδαποῖς. καὶ μεταδιδόντες
οἱ αἱ μοι δοκεῖσθαι τοῖς μετοίκοις τῷ μᾶλλον,
οὐ καλὸν μεταδιδόνται, καὶ τῷ πιτακῷ, διαγέ-
ρες αὐτοὺς αἴσθατο. καὶ αὐταὶ ιχνευτέρες αἱ γέρο-
ντες τὸ πόλιν ὑπέδικταινει. εἰτα, ὑπὲρ τοῦ πολ-
λοῦ οἰκισμοῦ οὐδὲν σύντος τῷ τέχνῃ, καὶ οἰκέ-
ται πεδία, τὸν δὲ πόλις μιδόντοι οἰκοδομηταὶ μέροις
εἰκεντοῦ, οἱ αἱ αἴτιοι αἴσθαις δοκεῖσθαι εἴη,

A hanc Græciæ, immo vero totius terrarum
orbis in medio sitam esse. Quanto scilicet
longius absunt aliqui ab ea, tanto mole-
stiora vel frigora vel ætus experiuntur.
Quotquot item ab extremis Græciæ fini-
bus ad alios itidem extremos pergere vo-
luerint, omnes tamquam circuli umbili-
cum Athenas vel præternauigant, vel præ-
tereunt. Ac tametsi ex omni parte ab aquis
non adluitur, nihilominus quovis vento,
quæ necessaria sunt, adfert; & quæ vult,
exportat; quippe quæ a mari utrimque am-
biatur. Etiam terra mercatus multos ad-
mittit, quod terra sit continens. Præter-
ea quum barbari plurimis urbibus vicini
negotia facessant, Athenienses vicinas il-
las habent ciuitates, quæ maximo a bar-
baris interuallo distant. Horum igitur o-
mnium caussam, ut dixi, positam in ipso es-
se solo arbitrör. Quid si ad nativa bona,
primum accedat adueniarum cura? Nam
hic mihi prouentus ex optimis esse vide-
tur. Quippe quum illi seipso alant, & mul-
tis commodis ciuitates adficiant; non ta-
men villam mercedem accipiunt, sed po-
tius etiam pensionem aduenis impositam
offerunt. Existimo autem curam eam suf-
fектuram, si adimamus illa, quæcumque
republicæ nulli sunt usui, ac potius ad-
uenis infamiae notam inurere videntur;
itemque si liberemus hoc eos onere, ne
militatum ire cum ciuibus armati pedi-
tes aduenæ cogantur. Etenim magnum
quiddam est, si periculum ab eis absit;
magnum, a liberis & domo quemque sua
discedere. Quinetiam utile ciuitati fuerit,
si potius ciues una militatum eant; quam
dī, quod modo fit, eorum ordinibus ad-
iungantur Lydi, Phryges, Syri, aliique di-
uersi generis barbari, cuiusmodi plerique
sunt aduenæ. Præter hoc vero bonum,
quod his ordinum militarum societate li-
beratis existeret; etiam ornamento esset
ciuitati, si viderentur Athenienses in pœ-
liis sibimet ipsis potius fidere, quam exte-
ris. Quod si cum aduenis communice-
mus præter alia, quæ cum ipsis com-
municari conuenit, etiam rei equestris u-
sum: arbitror nos id effecturos, ut ma-
gis beneulo prædicti erga nos animo, ci-
uitatem ipsam viribus auctam maiorem
que reddituri sint. Deinde quin magna
pars urbis intra muros & areæ domorum
vacuae, si decreto ciuitatis concederetur,
ut domos exstructas possiderent, quicunque
hoc petentes digni esse videntur;

multo plures ac præstantiores etiam ob
has caussas arbitror expedituros, ut Athe-
nis habitent. Quod si etiam magistratum
institueremus, qui vt pupillorum sunt cu-
stodes, ita & ipse inquilinorum custos di-
ceretur, atq; illis præmium quoddam pro-
poneretur, quorum opera plures inquili-
ni existerent: hoc quoque maiorem erga nos
in animis inquiliinorum benevolentia ex-
citaret, & omnes, vti quidem consenta-
neum est, quotquot alibi ciues non essent,
Athenis consequi ius inquiliinorum cupe-
rent, & prouentus augerent. Vrbem vero
hanc nostram ad exercendam mercatu-
ram tum optatissimam esse, tum maxime
quaestuosam, nunc exponam. Primum e-
nim nauis quælibet heic pulcherrimos ac
tutissimos receptus habet, vbi licet ad-
pulsis tempestatis caussa suauiter quiesce-
re. Præterea mercatores plurimi in ciu-
titibus commutare oneribus onera necel-
se est, quod nummis illæ foris inutilibus v-
tantur. Athenis vero maxima rerum est ad
exportandum copia, quibus homines e-
gent: sin onerare mercibus nauem per-
mutatis nolint, egregias auchunt merces,
quicumque argentum auchunt. Nam vbi-
cumque tandem illud vendiderint, vbiq; plus recipiūt, quam prius habebant. Quod
si quis mercaturæ præfecto præmia propo-
nat, eis cilicet, qui æquissime celerrimeq;
dijudicet ea, de quibus contoueritur, ut
impediri non necesse sit illos, qui nauigii
discedere volūt: etiam has ob caussas lon-
ge plures, & quidem libentius heic nego-
tiarentur. Eset etiam tum vtile, tum hone-
stum, mercatores & naucleros loco magis
honorato in confessibus ornari; atq; illos
etiam ad hospitij necessitudinem inuitari,
qui nauibus ac mercibus egregiis ciuitati
prodeſſe viderentur. Hoc enim honore
adfecti, non tam quaestus, quam honoris
cauſa redire ad amicos properarēt. Enim
uero quo plures in urbem admitterentur,
Athenasque venirent, eo plus mercium
importaretur, exportaretur, emitteretur,
venderetur, mercedis a tributi accipere-
tur. Nec ad hæc prouentuum incremen-
ta sumtus ulli requirerentur, præter de-
creta humanitatis plena, & ipsam diligen-
tiam. Quotquot autem prouentus alios
nobis accedere posse puto, ad eos impen-
sis opus fore animaduerto. Neque tamen
despero, quin ciues perlubenter ad has
collaturi sint, quum mecum ipse cogito,
ciuitatem hanc multa id temporis con-
tulisse, quum Lysistrato duce opem Arcadibus ferret: multa item, duce Hegesilao.

πολὺ αὐτὸν μεγάλη οὐδὲ ταπείς τε καὶ
βελτίς ὁρέγεια τὸ ἀθενῆσιν οἰκήσεως. καὶ εἰ
μετοίκιον φύλαξε γε, ὡς τῷ ὄρφανοφύλακες,
σχῆμα κατεῖλμα, καὶ τύποις τημένης ἐπείν,
οἵπεις πλείσις μετοίκιος ἀποδεῖξαι, καὶ τοῦ
διναρέψι αὐτὸς μετοίκιος ποιοῖν, καὶ (ὡς δει-
κεῖ) ποιύτες αὐτοῖς ἀπόλιδες τὸ ἀθενῆσιν με-
τοίκιας ὁρέζοντο, καὶ τὰς ταρεσόδοις αὐτοῖς οἱεν.
ὡς γε μὲν ἐμπορεύεια τὸν τε καὶ κερδα-
λεωτάτην πόλιν, νῦν ταῦτα λέξω. περὶ τοῦ
B μὴ γέδη πνευμᾶς καλίσας καὶ ἀσφαλεῖ-
ται τοῦδε χαίρει, ὅπου γένεται εἰσορμαδέν-
ται δέως ἐνεκα χαρᾶς διαπανεύεια. Διλα-
μινὴ τοῖς ἐμπόροις σὲ μὴ ταῦς πλεῖστος
πόλεων αἰτιφορτίζεια τὸ αἴσικον. νομίσασι
γένους χειρούργοις εὖως χειρίται. οὐ δὲ ταῦς αἴσι-
ναις πλέονα μὴ γένεται αἰτεῖσά γε, ὃν αὐτὸν ταῦτα
αἱ θεοποιοὶ οὐδὲ μὴ Βουλαρταὶ αἰτιφορτίζε-
ια, καὶ οἱ σέργητοι εἴσαγοντες καλῶν ἐμ-
πείσαι εἴσαγοντο. ὅπου γέρας αὐτὸν πωλῶσιν αὐτὸν,
C ποιηταρχοὶ πλέον τῷ σέργαριον λαμβανόσιν.
εἰ δὲ τοῦ τῷ ἐμπόροις σέργητον μηδετερη-
τεῖν τοι, οἵτις μητρόπολις ταῦτα θεοποιεί-
ται αὐτῷ δοκῶσιν αἰξιολόγους καὶ πλούσιοις καὶ ἐμπο-
ρεύμασιν ὥφελον τὸ πόλιν. Ταῦτα γέρα τημέ-
νοι, γέμον τῷ κέρδοις, διλαμένη τῷ πηδηῖ οὐ-
κεν ταρεψίς φίλος γένεται δομιεν αὐτοῖς. ὅσῳ γε μὲν
πλείστοις εἰσοικίζοντο, καὶ αὐτικοῦντο, τὸ δημο-
λεόντι ζεσύτω αὐτὸν καὶ εἰσάγειτο, καὶ δέ-
στιτο, καὶ πέμποντο, καὶ πωλεῖτο, καὶ μαδοφο-
ρεῖτο, καὶ τελεσφορεῖτο. εἰς μὴ διώ τὰς ταρεψί-
ταις αὐξόντος τὸν ταρεσόδον τοῦτο πας δαπα-
νησας δέστιν, διλαμένη τῷ φιλέργη-
θεοπα καὶ ἔπιμελείας. ὅσα δὲ αὐτὸν δο-
κεῖσι μοι ταρεσόδοι γέγενεια, γηγένων οὐτοῦ
αὐτοῖς δεῖσθαι εἰς αὐτόν. οὐ μέντοι διέσελπτο
εἶμε, δὲ μὴ γέρα ταρεψίς αὐτὸς πολίτειος εἰς
τὰς ταρεψίταις εἰσφέρει, σειρυμούμενος ὡς πολλὰ
μὴ εἰσινέκεν τὸ πόλιν, οὐτε αρκάσιν εἴσοιδε τὸ
E Λειστράτης γέμον, πολλὰ γένεται Ηγούσιον.

Ποίησαμεν οὐ καὶ τέτταρες πολλάκις ὀκτωπό-
ρούσασσιν πολλὴ δαπάνη, καὶ ταῦτας φυρόβ-
νας, τέττας μὲν ἀδηλού ὄντος, εἴ τε βέλη πονεῖτε
κακίουν ἔσαι. ὀκτένου δὲ δήλου, ὅπερ δέ πο-
τε δύτολή φοιταὶ αἱ εἰσενέκωσιν, δέσθε μεθέ-
ξοσιν ὡν αἱ εἰσενέκωσιν. κτῆσιν δὲ απὸ δέσθεος
αἱ οὔτε καλὺν τὸ κτίστητο, ὡς εἴ τρια φόροι
αἱ ταχτελέσωσιν εἰς τὸν αὐτὸν. ὃ μὴ
γὰρ αἱ δέκα μνᾶι εἰσφοραὶ φύνται, ὡς τρι-
τηχοὶ χεδὸν ὑπίπεμπον αὐτῷ γίγνεται τελώ-
σολον τὸ μέρεας λειψανοτοῦ φόρον δέ γ' αἱ πέντε
μνᾶι, πλέον τὸ διπλότερον. οἱ δὲ γε πλέοντες
πλείων πλείονα λήφονται καὶ συναυτὸν, τὸ
ὅσων αἱ εἰσενέκωσιν. οἱ γάρ μνᾶι ταχτελέ-
σωστες, ἐγγὺς δυοῖν μνᾶι ταχτελέσωσον εἶχοσι,
καὶ ταῦτας πόλεις ὁδοῖς τῷ αὐτοφορτίνων
αὐτοφαλέσατον τε καὶ πολυχρονιώτατον εἴτε.
οἵμηγε δὲ ἔχωμεν, εἰ μέλλοιεν αὐταῖς φόροις
διεργέται εἰς τὸν ἄποδον ταχέον, καὶ ξένους
αἱ πολλοὶς εἰσενέκειν, ἔστι δὲ αἱ αἱ καὶ πόλεις,
τὸν αὐταῖς φόρον ὀργεόμνας. ἐλπίζω δὲ καὶ
βασιλέας αἱ πόλεις, καὶ τηρεῖνος, καὶ στρατ-
πας ὑπεριθυμοῖς μεταχεῖν ταύτης τὸν χάρι-
τον. οὐ πότε γε μὲν αὐτοῖς ταχτελέσωσι,
καλὸν δὲ καὶ ἐμπόροις τὸν ταχτελέσωσι ταύτης
τὸν αὐτῆς τε καὶ ταχτελέσωσι, καὶ τοῖς εἰσαφίσιο-
μνοις δὲ δημόσια καταγάγειν. εἰ δὲ καὶ τοῖς
ἀγρούσιοις οἰκησίς τε, καὶ πωλητήρεια κατα-
σκευασθεῖν, καὶ τὸ πέραν τοῦ πολέμου αἱ μνᾶ-
ται αἱ κέρδους εἴναι τῇ πόλει, καὶ πολλαὶ αἱ δύο τέ-
τταν ταχτελέσωσι γίγνονται. ἀγαθὸν δέ μοι δοκεῖ εἴτε
ταχτελέσωσι, εἰ καὶ ὡς τρια φόροις δημόσιας
αἱ πόλεις κέκτηται, οὕτω καὶ ὀλκέδας δημό-
σιας δημάτον αἱ δημότοις τοῦ πολέμου αἱ μνᾶ-
ται. ταῦτας διεργάται εἰς ταῦτας ταχτελέσωσι,
πολλὴ αἱ καὶ δύο τέτταν ταχτελέσωσος γίγνονται.
τάχη μὲν δέργυρα εἰ κατασκευασθεῖν αἱ
δέ, πάμπολλα αἱ νομίζω χρήματα εἰς αὐτῷ
καὶ αὖτις τῷ ἄλλῳ ταχτελέσωσι ταχτελέσωσι.
λεργεῖ δὲ καὶ τοῖς μητέροις τὸν τέτταν σκέψαμεν
δηλασθαι. ταῦτα γάρ γνότες, καὶ ὅπως
χρῆται διάστασις, αἴρεσθαι βελτίωσιθε. οἰκο-
νῶσι πολλαὶ παλαιὰ στεργάται πάσι σφέσι.

A Scio item s̄ penumero tritemes magno sumtu emissas esse, quum quidem illis effectis esset obscurum, utrum id profuturum potius, quam obfuturum esset: minime autem dubitaretur, numquam futuros eorum, quae contulissent, nec participes futuros eorum, quae contribuissent. Neque vero tam egregium aliunde lucrum parauerint, quam ex illis ipsis, in quae factae prius impensa fuerint. Etenim qui deceniminas contribueret, is singulos in dies sequi quintū velut triobolum nauticum recipere: qui vero quinque minas, amplius sesquitertio. Plurimi autem Athenienses quotannis plura recepturi essent, quā contribuerent. Nam qui minam prius expenderint, prope duartim minarum prouentum habituri sunt, & eum quidem in urbe; quod humatis in rebus tutissimum esse, maximeq; durabile videtur. Atque arbitrator equidem, si litteris mandaturi simus eorum nomina, qui beneficium reipublicæ prestituri sint, ad omnem posteritatem: etiam multos hospites contributuros, & quidem urbes quoq; nonnullas id expetituras, ut monumentis litterarum inserviantur. Quintetiam reges quosdam, & tyranos, & latrapas fore spero, qui desideraturi sint, ut huius beneficij participes fiant. Ceterum ubi iam subsidium comparatum erit, bonum atque utile fuerit, naucleris diversoria quædam præter illa, quæ iam facta sunt, exstrui propter ipsos portus: bonum item mercatoribus, ad loca emtioni ac venditioni opportuna: deniq; publica diversoria venientibus Athenas adsignari. Quod si etiam hundinatibus habitatores & tabernæ vendendis mercibus idoneum in Piræo, tum in urbe patentur: simul id & ciuitati ornamento foret, & multi prouentus inde perciperentur. Videatur etiam mihi conducere, ut periculum fiat, num quemadmodum tritemes publicas habet ciuitas, ita & onerarias naues publicas parare possit, ut eas acceptis fideiussoribus locet, velut alia quoque publica. Nam si hoc fieri posse videatur, maghus etiam hinc prouentus accederet. Præterea si argenti fodinæ instruerentur ita, ut debebant, existimarem ex eis insignem pecunia vim præter fructus ceteros prouenturam. Lubet autem ignaris, quæ potissimum vis atque commoditas earum sit, exponere; qua cognita, rectius etiam initia vobis ratio poterit, quo pacto sit eis videntur. Ignotum autem nemini est, & veteres illas esse, & operas in eis fieri:

ac ne conatur quidem indicare quisquam, a quo tempore ceptæ sint. Quum autē hoc modo iam ab antiquo argentifera terra fodiatur, & egeratur; velim consideretis, quantula pars sint electi hactenus acerui collium sponte nascentium, quiq; argento occultant. Neq; locum illum argento abundantem deminui constat, sed amplius semper extendi. Quo etiam tempore maxima hominum in eis copia fuit, nemini vñquam defuit quod ageret: sed semper ea, quæ agenda erant, operarum numerum superabant. Et nunc quoque illorum, qui in metallis habent mancipia, nemo deminuere numerum mancipiorum cupit: sed plura potius, quantum potest, adquirit. Etenim quum pauci fodiant & querunt, etiam paucæ, ut equidem arbitror, opes reperiuntur: sin multi, multis partibus copiosior argenti materies prodit. Quo fit, ut hoc solo in opere, quod quidem sciam, nemo fabricas nouas instituentibus inuideat. Præterea qui agros possident, norunt omnes dicere, quot iumentorum iuga, quot operarij ad fundum colendum satis sint: ac si plures, quam sufficient, adhibeantur, hoc ipsum in danno ponunt. At in his eruendi argenti operibus omnes operariis egere dicūt. Nec enim hec idem accidit, quod in artificiū etiæ riorum copia, vbi quā facta ex ære opera vili venduntur, euerti fortunæ horum solent, & ferrariorum similiter: itemq; vbi magna frumenti viniq; copia prouenit, fructibus vili vaneuntibus, agrorum culturæ sunt inutiles; adeo quidem, ut multi relicta soli cultione ad mercaturam, ad cauponariam, ad usuras se cōuertant. Nimirum argenti materies quāto copiosior extiterit, & argenti plus fuerit, tanto plures ad illud opus se conferre solent. Etenim supellectili familiæ necessaria comparata, nō multum ulterius coemi solet: at argenti nemo adhuc tam multum habuit, ut nihil amplius requireret: sed si qui permulti nanci fuerint, quod redundant, defodiunt; quo quidē non minus delectantur, quam si eo uterentur. Quinetiam quum ciuitates secunda vntur fortuna, tum ciuibus maxime argento est opus. Viri enim in arma elegantia, & generosos equos, in ędes & structuras magnificas pecuniam impendere volūt: mulieres vero ad cultum sumtuosum, & mundum aureum animos adiiciunt. Rursus quum ciuitates caritate annonæ laborant, polvitelī, καὶ γευσαῖς κέρμον δέπονται. ὅτι μετανοίας πόλεσ οὐ αφοείας καρπῶν,

A σοδεῖς γεωῦ σοδεταῖς εἰσται λέγειν, ἀπὸ ποίου γεόνου ἐπεχρήση. οὔτω δὲ πάλαι ὄρυασθαις τε καὶ σκαρφεύμαστης τῆς σχεμείας, κατόρμοσατε τί μέρος οἱ σκαρφεύμαστης σωσθεῖ τῷ μέρον τε καὶ τῷ αργύρῳ λέθῳ. Σοδεῖς μὲν οὐ σχεμείας τόπος εἰς μέρον πουτελόμανος, ἀλλ' αἱ τοῦ πλάνου σκαρφεύμανος φανερός θεῖν. οὐ δὲ μὲν γεόναιοι πλάνοι αἱ δερφοὶ ἐγένοντο σὺν αὐτοῖς, σοδεῖς πάποτε ἐργούπορηται, ἀλλ' αἱ τὰ ἐργα τῷ μέρον τοῦ πλάνου πουτελόμανος τοῖσιν. καὶ νῦν δὲ οἱ κεκτημένοι σὺν τοῖς μετάλλοις αὐτράποδα, σοδεῖς δὲ πλάνοις αὐτοῖς, ἀλλ' αἱ ταρεσκτάται, οὗτοι αἱ πλάνα διωνται. καὶ γὰρ δὴ ὅτι μὲν οὐλίζειορύσασι καὶ ζυτῶσιν, ολίγα, οἷμεν, καὶ τὰ γενήματα διείσκεται. ὅτι μὲν δὲ πολλοί, πολλαπλασία ή δρυγείτις αἴσαφαιεται. οὔτε δὲ μόνω τύπων τῷ ἔγαοιδα ἐργανούσθε φοιτούσι οὐτε δεῖς τοῖς διπλούσιαζομένοις. ἐπιτροποὶ μὲν αὐτοὶ δεκατελέονται πολύτες ἔχοντες αἱ εἰπέν, οὐποτε ζεύγη γε τὸ σχεδεῖς δὲ γεωῖσιν δὲ γεωῖσιν, καὶ δέσποσιν ἐργάταις οὐδὲ δὴ πλάνοις ικενοῖς ἐμβάλλονται, ζυμίαν λεγίζονται. οὐ δὲ τοῖς σχεμείοις ἐργασίας πολύτες δὴ φασιν σοδεῖας ἐργατῶν. καὶ γὰρ σοδεῖς ὁταν [οι] πολλοί γαλητύποι γένονται, αἴσιαν γρομήν τοῦ γαλητοῦ πικῶν ἐργαν, καταλύονται οἱ γαλητύποι, καὶ οἱ σιδηρές γε οὐσάτως. καὶ ὅτι μὲν γε πολὺς οὗτος καὶ οἶνος γένονται, αἴσιαν οὐτων τῷ καρπῶν, ἀλειστελέος αἱ γεωργίας γένονται. οὐτε πολλοὶ αἴσιεμοι τῷ πτώλινοῦ ἐργάζεται, ἐπ' ἐμποσίας, καὶ καππηλίας, καὶ ζυκομοῖς δέπονται. σχεμείας δὲ οὖσα αἱ πλείσιν φαίνεται, καὶ σχεμείοις πλάνοις γένονται, ζεύτην πλείσιν δὲ τὸ ἐργονται. καὶ γὰρ δὴ ὅπερι πλάνα μὲν ἐπεδόμηται πικτήσιται τῇ οἰκίᾳ, τὸ μέδια ἐπιτροποῖον τῷ οἰκίᾳ. σχεμείοις δὲ σοδεῖς πικτήσιται πολὺ σκαρφεύτητο, οὐτε μὴ ἐπιτροποδέσμος. ἀλλ' οὐ πικτήσιται παμπληκέσ, δὲ τοις δέσμοις κατορύποντες, σοδεῖς δὲ πικτήσιται τῇ γεωμένοισι αὐτοῖς. καὶ μὲν ὅτι μὲν γε δὲ πικτήσιται αἱ πόλεις, ισχυρέσιοι αἱ δερφοὶ σχεμείας δέσμον. οἱ μὲν γὰρ αὐτρες αὐτοὶ οὐ πικτήσιται καλλίτεται, καὶ πικτήσιται αὐτοῖς τε, καὶ οἰκίας, καὶ κατασκευαῖς μεγάλοτερεπέρης βουλευται διπλωνται, αἱ δὲ γυναικες εἰς ἐστίταις πολεύτης, καὶ γευσαῖς κέρμον δέπονται. ὅτι μετανοίας πόλεσ οὐ αφοείας καρπῶν,

πολέμων, ἐτὶ καὶ πολὺ μᾶλλον σφραγίς γῆς
κατοιδύνει, καὶ εἰς ὑπερτίθεται, καὶ εἰς ὑπερκούεται
νομίσματος δέονται. εἰ δὲ τις φύσει καὶ χρυσοῦ
μηδὲν ἔχειν χρήσιμον ἐπί τοι οὐδὲν, ὅπου καὶ χρυ-
σίον ὑπερ πολὺ τριφάγη, αὐτὸς μὴν από-
τελεν γίνεται, διὸ χρυσεῖον πιμώτερον ποιεῖ.
Τῶντα μὲν διὰ οὐδὲν ἐδύλωσε τόπον ἔνεκεν, ὅπως
θαρσοῦτες μὴν ὀπικλείσοις αἱ θεράποις ὑπε-
τὰ αργυρία ἀπολέμην, θαρσοῦτες δὲ τρισκευα-
ζόμενα εἰς αὐτοῖς, αὐτοῖς ὑπερ τριλεψόντος ποτὲ
χρυσείποδος, διὰ τὸ χρυσεῖον αἴτιον ποτὲ
ἐστοιδύ. δοκεῖ δέ μοι καὶ πόλις αποπεφεύμεται
ταῦτα ἐγνωκέναι. παρέχει γενικῶς ισοτελεῖα
καὶ τὸ ξένων τὸ θεραπευτικόν ἐργάζεται
στοιχεῖον μετάλλοις. ἵνα δὲ καὶ σαφέτερον ποέται
Ἐργῆς εἶπεν, νῦν διηγήσομεν κατοικίαν
Θεία τὰ χρυσεῖα αἰφελικότερον αἱ εἰη τῇ
πόλι. αὐτὸς μὲν διὰ οὐδὲν ἐγνωμός αὐτὸν μέλ-
λω λέγειν, οὐδὲν τι αἰχματιζεῖσθαι, αὐτὸς δε-
δύετον τὸ δεξιόν την πόλιν. τῷ μὲν γὰρ ἐν λέξει, καὶ
νῦν ἐπι πολύτερος ὄραμέν, τὰ δὲ παραχρήματα
τοις τοις αργυρείοις χιλίοις αὐθρώ-
ποις, διὰ τὸ ξένων Σωσίᾳ Θρακίᾳ Κέρμιθων,
ἐφ' ὁσολέντες μὲν αὐτῆς ἐπείσουν τημέρας πό-
τερον. Μεδίαι, τὸ δὲ αἰεθμὸν ξώσασι τὸ παράγεν. εγέ-
νετο δὲ τὸ Ιππονίκῳ ξακόσια αἰδρά ποδα τοῦ Τ
αὐτὸν Σέπον τὸ τον οὐδεδομένα, αἱ πολευτέρες
μητραὶ αὐτῆς τημέρας Φιλημονίδῃ τὸ ξακόσια
Τημηματα, διῆσις δέ τε, αὐτοῖς μέρη μητράμις ε-
κάστοις οὐ παρέχεται. αὐτὸς τὸ ποδα δέ σλέγεται, καὶ
γὰρ νῦν πολλοὶ εἰσιν τὸ τοις αργυρείοις αὐθρώποις
θέτως οὐδεδομένοις. αργυρούμενον δέ μην ἐν λέ-
γει, διὰ μόνον κακὸν θέροιτο, εἰ δέ τοι οὐδειλα-
ται πλοστέμνοι αἰδρά ποδα, πρόσοδον δένναον
καλεσθεισμένοι εἰσὶν, οὐταν καὶ πόλις κτενῶτο
Τημηματα τὸ θηραπευτικόν, ἐως γέρνοιο θέα έπειτα
αἴτιναί τον. εἰ δέ διωταὶ λέγεται, καθ' ἐν ἐκεῖσον
αὐτὸν ποτῶν οὐ βελτέρος κρινέτω. Οὐκοῦ πιμὴν
μὲν αὐθρώπων οὐδηλον ὅπι μᾶλλον αἱ δη-
μόσιοι διώσατο, ηδὲ οὐδειλαται τρισκευασταζ.

Aut bellō ingruente, quia terrā nullo cultū adhibito otiosa est, tum ad commeatum comparandum, tum ad auxiliares copias nummos requirunt. Quod si quis dixerit, aurum nihil esse minus utile, quam argento; huic non magnopere repugnabo. Illud tamen scio, quod etiam aurum, si magna eius esse copia videatur, minoris esse soleat estimationis, & argentum redditat pretiosius. Atque haec a me idcirco explicata sunt, ut fiderenter quamplurimos habines in argenti fodinas mittamus, atque illuc substruamus haud dubitanter, quum neque argentea terra defectura, neque futurum sit, ut argentum villo vñquam tempore vilescat. Videtur autem mihi ciuitas ipsa haec ante me perspexisse. Nam peregrinis etiam, si qui velint, excolendi metuha potestatem facit, & quali pensione. Ut autem etiam apertius de adquirendo victu loquar, nunc exponam, qua ratione instaurata argenti fodinae ciuitati possint esse utilissima. Nec ex iis, quae dicturus sum, vllam querro inci admirationem, quasi aliquid difficile repertu inuenierim. Nam quae dicturus sum, partim etiam nunc omnes cernimus, partim vero eadem ratione se habere præterita, licet audiendo cognoscere. Illud admodum admiratione dignum est, quod quum sentiat ciuitas multos priuatos ex se locupletatos esse, tales non imiterit. Iampridem enim de iis, quibus ea res curae fuit, audiuius; Niciam Nicerati filium in argenti fodinis mille homines habuisse, quos Sosia Thracilocarit, qui ultra impensas obulum pro singulis cottidie persolueret, numerumque mancipiorum hunc semper integrum ac parrem exhiberet. Fuerunt & Hipponeco sexcenta mancipia eodem isto modo elocata, quae cottidie minam ferebant ultra impensas: & Philemonidi mancipia trecinta minae semissem, & aliis, ut cuique facultates suppeterent. Sed quid necesse est vetera commemorare? quum & hoc tempore multi sint homines in argenti fodinis ista ratione locati? Et haec quidem, quae a me dicuntur, si peragantur, illud tantum noui fiat, ut quemadmodum priuati comparatis mancipiis prouentum sibi perennem adquisuerunt; ita coemat & ipsa ciuitas mancipia publica, donec vnicuique Atheniensium tria contigerint. An haec autem, quae dicimus, fieri possint; secundum de singulis cogitas, qui volet, iudicet. Hoc quidem plane perspicuum est, posse fiscum facilius, quam priuatos, pretium mancipiorum cogere.

Senatui quidem certe facile est; per præconem edicere, ut qui volet, adducat sua mancipia; atq; ita quæ oblata fuerint, pretio redimere. Posteaquam autem coemta fuerint, quid caussæ sit, cur aliquis minus velit a republica conducere, quam a priuato, quium iisdem condicionibus obtenturus sit? Conducunt enim a republica lucos, sacra, domos; & ab eadem vectigalia redimunt. Ut autem redemptæ res saluæ sint, licet fisco fideiussores a conductoribus accipere, quemadmodum etiam ab iis, qui vectigalia redimunt. Immo vero facilius est emtori vectigalis fraudare, quam conductori mancipiorum. Nam quo pacto deprehendi ab aliquo possit argētum publicum auerti, quū sit huic simile priuatum? Mancipia vero signo publico notata, si pœna constituta sit & vendenti & exportanti, quomodo subduci furto possint? Atq; haec tenus ciuitatem & comparare huiusmodi homines, & conseruare posse paruit. Si quis rursus cogitet, existentibus multis operariis, exstituros etiam multos, qui mancipia pro mercede conducere velint: is in hac cogitatione futurum confidat, ut multi iam a mancipiis instructi, alias insuper operas publicas conducant. Habent enim magnas opes argentariæ, & in ipsis operibus multi senescunt, & multi quoque alij tum Athenienses, tum peregrini, corpore quidem illi nec velint, nec possint opus facere; sed animi tamen adhibita cura, libenter necessaria sibi acquisuerint. Itaque si primum cogantur mille ducenta mancipia, coniici potest, intra quinq; annos, aut sex, de hoc ipso prouentu ciuitatem non pauciora sex millibus habituram. Iam ex hoc numero, si obolum unusquisque diebus singulis immunem adferat, sexaginta talentorū prouentus annuus erit. Ex iis autem si viginti talenta in alia mancipia impendant, reliqua quadraginta, prout res postulabit, in aliud aliquem usum conferre ciuitati licebit. Quumque numerus ad decem millia excreuerit, iam centum talentorum prouentus existet. Verum longe plus accepturam rempublicam, testes mihi esse possunt, si qui sunt adhuc, qui meminere, quantum vectigal ex mancipiis ciuitas ante captam ab hoste Deceleam perceperit. Illud quoque testimonio est, quod quum innumerabiles omni tempore in argenti fodinis opus fecerint, nihil hæ tamen ab illis hoc tempore differt, quarum mentionem maiores nostri

A τῇ γε μὲν Βουλῇ πάθεντες καὶ κυρίαι, ἀγάντι
Βουλέμηνος αἰδράποδα, καὶ τὰ τερψα γένε-
ται φρίσαται. ἐπειδὴν δὲ ὁ ὄντης, οὐτὸν με-
δῶτο πις τῷδε τῷ δημοσίου, οὐ τῷδε τῷ ι-
διώπου, οὐτὶ τοῖς ἀκτίσις μέλλων ἔξαντι μαθοῦ-
ται γεννῆται τελεύτη, καὶ εἰσχέται, καὶ οἰκίας, καὶ τέλη ὡ-
νται τῷδε τῷ πόλεως. ὅπως γε μὲν τὰ ὄντη-
τα σώζεται, περὶ δημοσίου δέ τοις λαχιστά τέλειον
γένεται μαθούμενον, οὐτοῦ δὲ τῷδε τῷ
ὄντελλων τὰ τέλη. Διλαμβάνεται δέ τοις
μαθούμενόν τοις τέλος φριαλέμηνος, οὐ ταῖς αἰδράποδα
μαθούμενόν τοις τέλος τοῦ φραρά-
σθεν αὐτοῖς τῷ δημοσίου ἔξαγέμενον, ὅμοιον τῷ
ιδίῳ ὄντος αὐτῷ; αἰδράποδα δὲ στοματικά
δὲ δημοσίων οπιδύτων, καὶ τερψα γένεται ζημιας
ταῖς παλαιώντις τοῖς τέλοις γένεται, πῶς αὖτις
ταῦτα κλέψειν; οὐκέτι μέχεται τοῖς τέλοις δικαια-
τον τὸ φαντωματικόν πόλεις εἰδούτοις τοῖς αἰθρώποις τοῖς
κτησιακοῖς φυλαξέαις. εἰ δὲ αὖτις τῷδε τοῖς τέλοις
μείται, οὐ επειδὴν πολλοὶ ἐργάται θρωνοῦται, πισ-
τολαὶ φαντωματικοὶ οἱ μαθωμένοι, σκέπτο-
νται δημοσίας θαρρεῖται, οὐτοὶ πολλοὶ μὴ τοῖς
τερψα γένεται τοῖς δημοσίοις στοματικά
πολλὰ γένεται τὰ υπάρχοντα, πολλοὶ δὲ εἰ-
σιν δὲ τῷδε τοῖς ἐργασίαις γηρασκούταινται, πολ-
λοὶ δὲ διῆγοι αἰθλευμάτοις τοῦξένεοι, οἱ δὲ σώμα-
τοι μὴ τε βέλειν τὸ αἷ, τὸ διώγαντον αὐτοὺς
ζεσθαι, τῷδε γάρ μη ὅπιτι μήδονοι οὐδέως αὐτοῖς
θητοίδα ποιεῖσθαι. οὐ γε μὴ τοῖς δημοσίοις
συντηγένεσι καὶ γίγνεται αἰδράποδα, εἰκάσιον
δὲ τοῖς τοῖς τερψα γένεται τοῖς πόλεις εἴσεχεν,
μεῖον αὐτῷ ἔξαγεται τοῖς γε μὲν
τοῖς τῷ δημοσίῳ, μὲν οὐδὲν ἔκειται αὐτοῖς
τῆς ἥμερος Φέρη, οὐ μὴ τερψα γένεται τοῖς
τάλαιται τῷ δικαιοτέλει. δέ τοις δὲ τοῖς τοῖς
αἰδράποδα τίθεται εἴκεστι, τοῖς πολα-
ρεύονται δέ τοις διέξεται τῷ πόλεις γεννᾶται εἰσάλλον,
οὐ, παῖδες. οὐδὲν δέ γε μύσα αἰσπληρωθῆ,
ἐκεῖτον τάλαιται οὐ τερψα γένεται. οὐδὲ δέ εἰσε-
ται πολλαπλάσια τοῖς τοῖς, μητρόσαρχοι αὐ-
τοῖς εἴπινες εἴτε εἰσὶ τῷδε μεριμνήσιν, οὔσον τῷδε
τοῖς δημοσίοις τῷδε αἰδράποδαν τοφέ τοῖς δε-
κελείαι. μητρόσι τῷδε κακόν, οὐτοὶ εἰργασμένοι αὐ-
θρώπων τοῖς τοῖς δημοσίοις τοῖς πολυτίχο-
νται αἰσθητοῖς, οὐδὲν διχεφέρει τῷδε
γυρσα, οὐδὲ οἱ τερψα γένεται ημέρων οὐται εἰργασ-
μένοι.

τενον αὐτό. η τὰ νῦν δὲ γεγόνηται πομάτα μή.
τύρδ. ὅπις αὐτὸς πολεπλείσιος αἰδράποδα σκεψί^{τενοτ}
θυοῖσι, οὐσιαν αὐτὰ ἐργα δεῖται. οὔτε γέ βά-
σις πέρεσ, οὔτε ταπείνωμος οἱ ὄρυαστες
μηδέποτε. καὶ μηδὲ κανονομεῖν γε * Γερέν
έξειν τοῦ, οὐ ταρσέτερον. οὐ τίνων οὐδὲ εἰπεῖν αὐ-
τοῖς εἰδὼς Γερέν, πότερον τὰ τοῖς πατεῖται.
μηδέποτε πλείσιον θρυγεῖται, οὐ τοῖς αὐτοῖς
μηδέποτε. η δῆτα, Φαῖτιν πι, οὐ καὶ νῦν,
ώστε ἔμαθεν, πολλοὶ κανονομοῦσι; ὅπις
πεντερεῖ μὴν εἰσιν οἱ πολεῖται τὰ μέταλλα. νεωστὶ^B
γέρη πάλιν κατασκευάζονται. κίνδυνος δὲ
μέγας δῆ κανονομοῦτο. οὐ μὴ γέρων αγα-
θῶν ἐργασίαν, πλουσίος γίγνεται· οὐ δὲ μὴ δύ-
ρων, πομάτα σπόλαισιν, οὐσιαν αὐτὸν διαπλησσον.
εἰς τὴν διανοίαν τοῦ κίνδυνον οὐ μάλιστα πως ἐφέλου-
σιν οὐκέτιένται. ἐγένετο εὖχον μοι δοκεῖ καὶ
ταῦτα ουμβουλεύσαται, οὐσιαν αὐτὸν ασφαλέ-
στα κανονομοῦτο. εἰσὶ μὴ γέρη δῆπον αἴθη-
ναίων δέκα φυλάμ. εἰ δὲ οὐ πόλις δοίη ἐκάπη
αὐτῷ οὐσιαν αἰδράποδα, αὐτὸν κανονομοῦ-
τιν τύχειν κανονομοῖεν, οὐτας αὐτούς, εἰ μία δύ-
ρη, πάσας αὐτούς ταπειλεῖται. εἰ δέ δύο,
οὐκονόπι οὐδέποτε, οὐσιαν αἰδράποδα, η δη-
λονόπι λαοτελέστεροι αὐτὸν ἐργα ταῦτα γί-
γνοσι. τό γε μηδὲ πάσας διποτυχεῖν Γερέν
τού παρεληλυθότων ἐσικός. οἰοντεῖ τὸ δὴ οὐτας
καὶ οὐδὲ ουμβουλεύσαται καὶ κανονομοῦσι τοὺς
τύχεις ασφαλέστερον κίνδυνον δύναται. μηδὲν μή-
ροσεῖσθαι, τοι τὴν τοφεῖσθαι, οὐδὲ δημόσιον οὐτας
κατασκευάζομενον τῷ διελυτήρι τοῦ ιδίου
τοῦ, οὐδὲ ιδίωτα τὸ δημόσιον δύλον οὐδέ
κανονομοῦσι τοφεῖσθαι, οὐδὲ τοφεῖσθαι τοφεῖσθαι
καὶ οὐδὲ δὴ εἴρηται, οὐσιαν αἰδράποδα κα-
τασκευάσθαι τῆς πόλεως ικανούς αὐτούς
αἰθελαίοις έφενται διό τοι κανονοδημάται. εἰ δέ
πινες λαοὶ οὐδὲ παμπόλλις αὐτὸν αἴθομην
εἰς ταῦτα πομάτα, οὐχ ἡγεμονται ικαναί αὐτούς
αἰθέματα εἰσεργέναι, μηδὲ οὐτας αἴθυμάν-
των. οὐ γέρη οὐτας εἶχε, οὐσιαν αἰδράποδα πομάτα
ταῦτα γίγνεσθαι, οὐδὲν ὀφελεῖσθαι εἰτε
δύλον δύοσι αὐτοῖς οἰκεδομηθῆ, οὐτας αἴθυμάν-
των αἰδράποδα αἴθη, εὐθέτης ταῦτα στοφγείας εἶσι.

A fecerunt. Et ea quidem, quae nūc fiuntur,
omnia testantur; numquam plura manci-
pia illic esse posse, quam ipsa requirant o-
pera. Nec enim illi, qui fodiunt, vel profun-
ditatis, vel cunicularum finem inueniunt.
Atqui licet hoc tempore nihilo minus no-
num opus facere, quam prius. Neq; quis
quam certo se scire possit dicere, num in
locis hactenus excisis plus argenteæ ma-
teriei sit, an necdum apertis. Cur igitur, di-
cat aliquis, non nūc etiam, sicut antea,
multi nouum opus faciunt? Quia paupe-
riores sunt, qui res metallicas faciunt, non
ita pridem instaurari ceptas. Operis etiam
noui adgressio periculosa est. Nam qui fru-
ctuosum opus excolendum inuenit, copi-
osus & diues efficitur: qui vero non inue-
nit, ei sumtus impensis pereunt. Itaque pe-
riculum illud non admodum adire huius
atatis homines volunt. Mihi tamen habe-
re videor quod dem cōsilium in hoc quo-
que negotio, quomodo noui operis insti-
tuendi ratio tutissima esse possit. Athenis
enim decem sunt tribus, quarum cuique si
ciuitas parem mancipiorum numerū con-
cederet, ipsæ vero fortunam communem
experiundo, nouum opus adgredierentur:
ita fieret, vt inueniū ab una quidpiam, vni-
uersis vtilitatem exhiberet. Sinduæ, aut
tres, aut quatuor, aut etiam dimidia pars
tribuum inueniret, haud dubie maiores ex
eiusmodi operibus vtilitates caperentur.
Omnes enim spe sua frustrari, præterito-
rum exemplo caret. Possent etiam priuati
eadem ratione se coniungendo & conso-
ciando, fortunam tutius periclitari. Neq;
vero metuendum est, ne vel fiscus priua-
tos his structuris lēdat, vel priuati fiscum:
sed vt armorum ac belli socij, quo plures
coniuncti fuerint, hoc se mutuo firmiores
reddunt; sic in argentifodinis quo plures
erunt, qui faciant opus, eo plus bonorum
& reperient & reportabunt. Expositum,
qua ratione constituta republica, vniuer-
sis Atheniēsibus de publico ad victimum ne-
cessaria suppeditari posse arbitrer. Quod
si qui sunt, qui existiment, ad hæc confici-
enda permagnis impensis opus esse, nec
vñquam satis magnam pecuniam con-
ferri posse; ne sic quidem animum de-
spondere debent. Non enim ita compa-
rata res est, vt aut simul omnia fieri, aut
ex eis vtilitatem nullam capi necesse sit;
sed vbi quæque primum ædificata fuerint,
vel domus, vel naues, vel emta fuerint mā-
cipia, statim hæc vtilitatem adlatura sunt.

Quinetiam vel ob hanc caussam vtilius erit hæc particulatim, quam simul omnia fieri. Nam si subito ædificemus multi, maiori cum sumtu, & peius absoluemus, quā si res particulatim fiat. Mancipiorum autem permagnum quærentes numerum, & deteriora, & carius emere cogemur. Sin vero pro ratione facultatum rem conficiemus, quæ erunt recte instituta, rursus imitari licebit: sin autem in aliquo peccatum fuerit, ab eo abstinebimus. Præterea si omnia simul fierent, paranda quoq; nobis esset omnium copia. Sin alia perficiantur, alia differantur; acquisitus iam ante prouentus necessaria suppeditabit. Illud fortasse videri possit summopere metuēdum, ne, si ciuitas valde multa mancipia comparat, etiam opera nimis magna copia onerentur. Verum hoc quoque metu liberati erimus, si non plures, quam ipsa requirunt opera, singulis annis immittimus. Ita mihi quidem videtur in his rebus eam sequi rationem optimum esse, quæ sit facilima. Quod si rursus existimatis ob tributa, hoc bello exacta, ne tantulum quidem posse cōtribui: sane quantum ante factam pacem vctigalia reddebant, tātum in administratione reipublicæ anno proximo impendite: quæ vero amplius illa reddent tum propterea, quia pax est, tum quia inquilinorum & mercatorum ratio habebitur, ac pluribus huc confluentibus & importabuntur, & exportabuntur plurima, & ad portum mercatus erunt frequentiores; hæc inquam recipientes, ut quammaximi sint prouentus, efficere debetis. At si quis est, qui vereatur; ne si bellum ingruat, hoc sit inane institutum: is cogitare debet, siquidem hæc efficiantur, bellum fore formidolosius hostibus ipsis, qui inferent, quam ciuitati nostræ. Quid enim ad belli usum hominum multitudine vtilius? Nimirum hi multis reipublicæ nauibus explendis idonei fuerint, multi terra graues hostibus esse pro republica possint, modo quis eorum curam suscipiat. Mea quoque fert ratio, belli etiam tempore fieri posse, ut argentifodinae non deserantur; præser-tim quum nō procul a metallis sitis ad mare, quod meridiem versus extenditur, una sit munitio in † Anaphausto, altera vero in Thorico, versus mare aquilonale: quorum locorum alter ab altero stadiis circiter LX distat. Si igitur interhęc duo tertii aliquod castellū in editissimo saltus loco excitetur,

συνήκοιται τὸν ἔργα εἰς ἐν ἑξάποδίτων τῷ οὐρανῷ, καὶ εἴτε αἰδάνοιτο πολεμικὸν, βρεχόντες ἐπὶ ἕπεσθαι εἰς τὸν ἀσφαλέστερον στρατόν. εἰ δὲ καὶ ἔλθοιεν πλείοις πολέμοις, δηλονότι εἰ μὴ στον ἡ οῖνον ἢ πολέμους ἔξω δύοις, αφένται τὸν Ταῦτα. σύργυει πόδος δὲ καρποστοῖς, τί αὐτοῦ μᾶλλον, ἢ λίθοις ἔχοιεν χειράς; πῶς ἡ καὶ ὄρμός ταῦτα πολεμίους πολέμους πολέμους πολέμους πολέμους; απέχει μὲν γάρ δῆπον τῷ σύργυειν ἐγύρωται πόλις μέγαρα πολὺ πλεῖον τῷ πεντακεχωσίων στάδιον απέχει ἢ μῆτρα ταῦτα πλησιάτα τῇ θύσαι πολὺ πλεῖον τῷ ἐξακοσίων. εἰ δὲ σῶν πορθμῶντας στρατεύεται πολεῖν ἐπὶ τὰ σύργυρα, πατείνει τὸν πόδας δεῖπον τὰς πόλιν καὶ μὲν ὁσιολίχους, εἰκὸς αὖτες διπλαναδαῖς καὶ τὸν ιπατεῖν καὶ τὸν ταξιπόδων. πολλῷ γε μὲν διωάρις πορθμεαταὶ τοξευτοὶ τὰς τάξεις ταῦτα ἔανται χαλεπόν. πολὺ γάρ ἐγύρωται εἰπόντες τὸν ταῦτα πολεμούντας αὐτῷ τῷ τῷ ανθεμαγώντας, ἢ αὖτε οἱ πολέμους τοῖς μετάλλοις σύντεται. εἰ δὲ καὶ ἔλθοιεν πῶς αὐτὸν καὶ διωάριντο μὲν, μηδὲ σχολεῖς τὰς ἐπιτίθεας; ἐπιστίζεαται γε μὲν μέρος μὲν κινδυνος καὶ τοῦ τῷ μετόπτων καὶ τοῦ ἀγωνίζοντος, πολύτες δὲ αἰτιμετόπτων πολιορκοῦνται μᾶλλον, ἢ πολιορκεῖν. καὶ τοῖς μόνον ἢ στὸ τῷ αὐτραπόδων εἰσφορᾷ τὸν στρατόν τῷ πόλεμοισι αὐτοῖς αὐτοῖς, διπλὰ πολυάρχειας τὰ μετάλλα αὐτοῖς ζητοῖς οὐδέποτε πολλαὶ γίγνονται. ιχυραῖς γάρ καὶ αὐτη πολυάρχειας γίγνονται πόλις, εἰ σύτα κατασκιάσθει. καὶ οἵ γε χῶροι στρέψαι εἰπόντες μείονος αἴτιοι τοῖς κεκτημένοις στρέψαι, ἢ τοῖς τοῦτο τὸν τάξιν. πολεμούνται γε μὲν σὺν εἰρηνα, ξύμφυμεγάλοις μόνον αὐτοῖς μεταποτέραι τὸν πόλιν εἰπόντες, διπλὰ καὶ πρότεραι, καὶ διπλατότεραι, καὶ διπλολεμοτέραι γίγνεσθαι. οἵ τε γάρ παρθέντες γυμνάζεαται πολὺ αὐτοῖς μετερέπεται πράττειν σὺν τοῖς γυμνασίοις, τὸν δέ φησιν στὸ πλατεῖον, ἢ σὺν τῷ λαχμαπάσι γυμνασιαρχούμενοι. οἵ τε φρεγροὶ σὺν τοῖς φρεγυεῖσι, οἵ τε πελταῖσι, καὶ αὐτοῖς τῷ γάρ, πολύτα ταῦτα μᾶλλον αὐτοῖς πλαστοῖς εἰπόντες τῷ εργαντῷ δέ φησι στὸ ποδιδυμόντος. εἰ δὲ σαφὲς δοκεῖ

A in unum locum ex omnibus his castellis operas conuenire licebit; ac si quid hostile senserint, breve spatiū quilibet ad tutum receptum habebit. Quod si maiores hostium copiae irruerint, ac frumentum, aut vinum, aut pecudes intinerent extra munitiones; ea nimurū secum auferent. Si maximē argenti metallis potiti fuerint, quid aliud habituri sunt, quo utantur, nisi laxa? Et quo tādem modo in metalla hostes irruptionē facere possint: abest enim a metallis ex interuallo proximo vrbis Megara B multo longius quingentis stadiis, absunt deinde proximo ex interuallo Thebe multo amplius sexcentis. Itaque si ad argenti fodinas illinc alicunde venerint, vt ipsam vrbem prætereant, necesse est: ac si pauci fuerint, ab equitibus, & illis, qui præsidij caussa regionem circumeunt, eos interemptum iri consentaneum est. Ut vero deferta regione sua, cum magnis copiis e finibus suis exeant, non facile fuerit propterea; quod vrbis Atheniensis ita longe proprietor esset futura ciuitatibus eorum, quam illi ipsi, qui ad metalla se conferrent. Sitamen accedat, quo nam modo illic manere possint, a commeatu destituti? Quod si copiarum aliqua cum parte pabulando necessaria parare velint, erunt in periculo tum pabulatores, tum res ipsæ, de quibus contendendum: si exeant semper omnes, non tam oppugnabunt alios, quam ipsi oppugnabuntur. Non igitur illa tantum de mancipiis pensio ciuitati ad alendos suos incrementum adferet, verum etiam vbi magnus hominum ad metalla concursus erit, plures & ex foro, quod illic instituetur, & ex publicis ad argenti fodinas ædificiis, & ex fornacibus, & omnibus aliis, protiectus accedet. Fiet enim & illic ciuitas admodum populosa, si ad hunc modum instructa fuerit: nec fundi minoris erunt istic dominis suis, quam heic ad vrbem fundos possidentibus. Itaque si quæ dixi, facta fuerint, non solum pecuniis copiosiorem, verum etiam magis paratam ad faciendum imperata, magisque studiosam ordinis, & bellicosorem fore ciuitatem nostram confirmo. Nam qui se iussi fuerint exercere, multo diligentius obibunt in exercitiis peragenda, si victus eis copiosior suppetet, quam qui gymnasiorum parent in decurso cum facibus: itidemque constituti ad præsidia castellorum, & gestare partas, & regionem obire iussi, haec omnia maiore studio facient, si victus cuique pro laboribus suis tribuatur. Quod si euident

esse videtur, pace ad hoc opus fore, si prouentibus hisce potiri ciuitas velit: an non par fuerit, etiam pacis custodes quosdam constitui? Nam delectus hic magistratus efficiet, ut omnes mortales & lubentius & frequentius hanc urbem adeat. Si qui vero iudicant, eadem ciuitatem in pace perpetua minus potentiae, gloriae, celebritatis habituram in Græcia: hi sane rem opinione mea non rite considerant. Nam beatissimæ dicuntur respublie, quæ longissimo tempore in pace permanserint. Et Athenarum ea ratio est, ut in pace supra ciuitates alias omnes incrementum sumat. Quis est enim omnium, qui huius urbis, si quieta sit, adiumento non indigeat? Atque ut naucleris & mercatoribus ordiamur, an non qui frumento, vino, eoq; suavi, oleo, pecudib; abundant, item qui & consilio, & re, quæstum facere possunt? His addantur opifices, sapientiæ professores, philosophi, poetæ, quique istorum opera tractant, & qui rerū spectatu, qui auditu dignarum, qui sacrarum & religiosarum studio tenentur. Præterea si qui multa cito vendere vel emere velint, ubi facilius quod cupiunt ad sequentur, quam Athenis? Quod si nemo his contradicit, sed nonnulli dum ciuitati principatum recuperare cupiunt, bello magis, quam pace, id effici posse arbitrantur: ij velim primū Medica mihi tempora considerent, utrum vi potius, an nostris erga Græcos beneficiis & maris principatum, & Græciæ quæsturam adepti simus. Præterea quum sauius uti hac præfectura visa ciuitas, imperium amissit; an non tum quoque ab iniuriis abstinentes, rursus ab insulanis ad hoc sponte sua permotis naualem præfecturam cōsequuti sumus? Quid? an non Thebani quoque prouocati beneficiis imperij sumimam Atheniensibus cōcesserunt? Quin & Lacedæmonij non vi coacti a nobis, sed beneficiis affecti, Atheniensibus ut quod vellent de principatu constituerent, permiserunt. Nunc vero propter hanc rerum in Græcia perturbationem casus quidam hoc adulisse ciuitati nostræ videtur, ut nullo negotio, sine periculo, sine sumtu, Græcos sibi rursus adiungere possit. Ciuitates enim, quæ inter se bella gerunt, niti licet ut reconciliemus: licet etiam, si qui in illis dissideant, in gratiam ut redeant, efficere. Si declareris vobis esse curæ, ut templo Delphico libertas

A εἰ, ὡς εἰ μέλλον πάσαι αἱ τερψόδοι ἐκ πόλεως ταρπισίεναι, ὅπερι πολὺ δέ τοι αρχή, ἀρ οὐκ αἴσιον καὶ εἰρηνοφύλαχθει καθιστάμενοι πολὺ γάλην ἢ αὖτι αἰρεθῆσα η σφραγί φιλεσέραν καὶ πυκνοτέραν εἰσαφικισθαῖ πάσαι αἱ τερψόδοι ποιήσεται πόλιν. εἰ δέ πινες ἔτε πηγώσοισιν, ὡς εἴτι η πόλις εἰρηνοις αἴσια παραγετελῆ, αδινατωτέρα τε, καὶ αἰδοξοτέρα, καὶ οὐ πολὺ οὐρανομάζει τοῦτο ἐπιλάδι εἴσαι, καὶ τούτοις εἴη μηδέποτε παρ' αἴγελα σκηνοστοιν, πολεο-βαδαμοτέσταται πλὴν γάλην πολὺς λέγει), ποδον. αἵ αἱ πλεῖστοι χρόνοι τοῦ εἰρηνῆ παραγετελῶσι. πασῶν δὲ πόλεων αἴδηνα μάλιστα πεφύκεσσι τοῦ εἰρηνῆ αἴσιαται. πινες γάλη, πολυχαῖρας αἴρουσι τοῦ πόλεως, οὐ ταρπισθεῖσιντε αἱ αἰτῆς; δέξαμενοι δέποτε ναυκλήρων καὶ ἐμπόρων, οὐχ οἱ πολυστοι, οὐχ οἱ πολύοιοι, οὐχ οἱ πολύνοιοι; τί δέ οἱ πολυτελεῖστοι; οἱ δέ γηράμητε καὶ δέργηται φυσάμενοι χρηματίζεσθαι; καὶ μηδὲ χρεοτεχναὶ γε, καὶ σφισται, καὶ φιλέσοφοι, οἱ δέ ποιηται, οἱ δέ τοι Σύται μεταχειρίζομενοι, οἱ δέ αἴσιοθάται, η αἴσιακούστων, ιεράν, τοῦ οὔτων ἀποθυμοῦτες; η δημοδῶνα μηδὲν τοῦ οἰδεόμενοι πολλὰ τοχήν δέποτε τοῖς τρίαισι. η οὐ Σύται μάλλον αἱ τύχαις αἴσιονται; εἰ δέ ταρψί Σύται μηδὲν αἴτιλέγει, τὸν δέ τηγενοίαν Βουλέρηνοι τινες αἰαλαῖσθαι τῇ πόλι, Σύται δέ πολέμου μάλλον, η δὲ εἰρηνῶν ιησαῖται αἱ καταταρπισθαῖ, σύνοπτωσαν τερψτον πλὴν τὰ μηδικά, πότερον Βιαζόμενοι η διεργεῖσιτες τοὺς ἔπιλενας τηγενοίας τε τῷ ναυτικῷ καὶ ἐλληνοταμιας ἐπύχομεν. εἴτι δὲ ἐπειδὴ μέρος αἴσιον δέξασα περιστατεῖν πόλις ἐφερῆται τοῦ σφραγίς, οὐ καὶ τίτη, ἐπειδὴ τοῦ αἴδην αἴπερον, παλιντροπὸν τῷ μηδικῷ ηπιωτῶν ἐκέιτων περιστατεῖ τῷ ναυτικῷ ἐθμόμεδα; Οὐκοῦ καὶ Ιπεραῖοι διεργεῖσιτες τηγενούσιν αἰτῶν ἐδωκεν αἴσιοίσις; δηλῶν καὶ λαχεδαιμόνοις Ἀβιαζέντες οὐφέρομεν, δηλῶν εὐ πάροντες, ἐπειδὴ ταὶ Αἴσιοίσις τοῖς τηγενοίας θέαται οὐπως βαλεντον. νηδέ δέ δέξεται τὸν τοῦ διάδιταρχην τοῦτο πεπλωκέναι μοιδωκε τῇ πόλι, οὐδὲ καὶ αἴδη πονων, καὶ αἴδη κινδύνων, καὶ αἴδη δαπάνης αἴσιαται τοὺς ἔπιλενας. εἴτι μηδὲν γάλην περιστατεῖται τοῦτο πολεμούσας περιστατεῖται οὐσιωδήτην εἴ τις τασσάτορον. εἰ καὶ οὐπως δέ αἱ δελφοῖς ιεροὶ αὐτογονοί,

τόνομον, οὐστερόν τε φέρει, θύροιτο, φαγεοί εἰν. Α τε θητικέλευθροι, μὴ συμπολεμοῦτες, αγαλλεσθεῖσαι τὸν ἔλαστα, ἐγὼ μὲν δέσπεν αὐτοῖς θωματοῖς έτι, εἰ καὶ πολὺς τὸς ἔλλωνος ὀμογένεων τε, καὶ συνόρχους, καὶ συμμάχους λαβούστε ἐπ' ἔχεινος, οἱ πινες σκληπόντων φωκέων Θεοῖς καταλαμβάνετε ἐπειρώντο. εἰ δὲ καὶ ὅπως αὐτὰ πᾶσαι γλὺχει τάλατται εἰρίειν ἐσταφαγεοί εἴπετε θητικέλευθροι, ἐγὼ μὲν οὐ μητρούς αὐτῶν χαρακτήρας έσται ηπατίδας, ἀλλὰ μάλιστα θωματοῖς. εἰ δέ τις αὖτις ζεύματα κερδαλεώπερνομίζει, τῷ πόλει πόλεμον, η εἰρίειν, ἐγὼ μὲν σὸν οἶδα, πῶς αὐτὸύμενον τῶντα κειτείν, η εἴτις θεοὶ τερψιγχυτοῖς ἐπιδιασκοπίην τῷ πόλει πῶς ἀποβεβηκεν. Βρύσος γένοτο, τε παλαιὸν σειρίειν μὲν πολὺν πολλεῖ ζεύματα εἰς τὸν πόλιν αἰνενερθέντα, σὺ πολέμωσο τῶντα πολύτα καταδαπόμυνθέντας γράσσεται δέ, εἰσὶ σκοπῆ, καὶ σὺ τῷ νῦν ζεύνω θεοῖς μὲν τῷ πόλεμον καὶ τῷ τερψιγχυτοῖς πολλὰς σκληπούσας, καὶ τέλεσαι θυσίας εἰς πολυποδαρπόλατα καταδαπόμυνθέντας. ἐπειδὲ εἰρίειν καὶ τάλατται γε δρίπται, καὶ ξενιδένας τε τερψιγχυτοῖς, καὶ τῶντας οὐκον τοῖς πολίταις ζεύματα δέ, πιθέλοντο. εἰ δέ τις με ἐφρωτών, εἰ καὶ τις αἰδινοί τὸν πόλιν, λέγεις αὐτὸς ζεὺς καὶ τερψιγχυτον εἰρίειν αὐτὸν; Σὸν αὖτε φαίνεται, εἰ μηδένα παρέχειν αὐτοῖς θεοῖς, εἰ μηδένα παρέχειν αὐτοῖς θεοῖς. Θεοῖς αὖτις οὐ αὐτοῖς ζεύματα, θεοῖς αὖτις δῆμος Θεοῖς δύπορος, οἱ δέ πλάστοις τοῖς τῷ πόλεμον διαπολύντα παλλαγήσοις, τερψιγχυτοῖς πολλῆς θυσίας μεγαλωτερέστερον μὲν ἐπὶ τῷ νῦν θεοῖς αἴσιοι, ιερούς τητεράσσομεν, τείχη δέ τοις νεώσεια αἰρθεώσομεν, ιερός τητεράσσομεν, τείχη δέ τοις νεώσεια αἰρθεώσομεν, ιερός τητεράσσομεν, τείχη δέ τοις νεώσεια αἰρθεώσομεν. Εἰ τοι τὰ πάτεια διπολύσομεν πῶς σὸν αἴσιον αἴσιαχιστα τῶντος έχειρον, οὐα ἐπι έφη μηδένα μὲν τῷ πόλιν μετ' αὐτοῖς θεοῖς δύπορον θεοῖς; εἰ γέριν τῶντα δόξεν οὐκον τερψιγχυτοῖς, οὐκον τερψιγχυτοῖς αὐτοῖς ζεύματας τοῖς διδωμένοις καὶ εἰς δελφοῖς ἐπερεαθεῖ τὸς θεοῖς;

an satius, meliusve sit huic ciuitati, tam in præsentia, quam in posterum, hanc eius formam institui. Si adnuerint, censerem rursus interrogandos, quosnam deos nobis conciliando, quam rectissime atque optime simus haec effecturi. Quoscumque vero deos illi selegerint, iis litando placatis, rem ordiri par erit. Nam quæ res numine propitio suscipiuntur, eas semper rei publice melius feliciusq; cessuras, consenteum est.

εἰλῶν καὶ ἄμφον εἴη αὐτῷ πόλις οὔπω κατασκοπαζομένη, καὶ αὐτίκα καὶ εἰς τὸ ἐπόπτητον καὶ σύνον. εἰ δὲ τῶν συναντοῖς, τότε αὐτὸν Φαῖλις καὶ ναὶ εἰδρωτᾶς, τίνας θεῖν ταχεῖτοι πληθυνοῦσαν τακάλλισα καὶ ἀεισα ταχέποιμνα. οὐδὲ δὲ αὐτοῖς θεοῖς, οὐτοις εἰκόνες καλλιέργοις ταρχεῖσθαι τὸ ἔργον. οὐδὲ γὰρ ταχέπομένων εἰκόνες καὶ ταχέες ταχείαν θέτει τῷ λόφῳ καὶ ἄμφον αὐτῷ πόλις.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΠΕΡΙ ΙΠΠΙΚΗΣ.

XENOPHONTIS DE RE EQUESTRI.

Hæc inter-
pretatio no-
ta est, &
accurata.

VONIAM rei nos e-
questris vsum adsequi-
tos indeducimus, quod
equitando sane longo
tempore nos occupari
cōtigerit: amicis etiam
iunioribus indicare vo-
lumus, qua ratione futurum existimemus,
vt equos rectissime tractent. Scripsit qui-
dem & Simo librum de re equestri, qui A-
thenis equum aheneum in Eleusinio dicatu-
m posuit, & ab se præstata in basi cœlauit.
Nos autem in iis, qua forte nobis oblata
sunt huius, si qua cum rationibus nostris
conueniunt, ea de nostris haud expungi-
mus: sed multo libentius amicis haec quo-
que vel illa de causa trademus, quod ar-
bitremur, fidem nos inde maiorem inuen-
turos, quia vir equestris rei peritus in eadē
nobiscum sententia fuerit. Quæcumque
vero prætermisit, nos indicare conabimur.
Primum autem scribemus, quonam mo-
do minime aliquis in equorum emtione
circumueniatur. Itaque pulli necdum ad-
huc domiti corpus explorandum esse con-
stat. Nam qui nondum concenditur, ani-
mi satis clara non præbet indicia. In cor-
pore vero pedes primum spectandos dici-
mus. Sicut enim domus vñi nulli fuerit, si
pulchre structæ sint partes eius superiores,
fundamentis inferius haud locatis, vt o-
portebat: ita nec bellatoris equi fuerit vñs
vñllus, si cetera bonus omnia, pedes malos
habeat. Nequit enim dotibus illis aliis vti.
Pedes sic aliquis explorare queat, si vngu-
las primum spectet. Præstant enim pedes

ΠΕΙΔΗ, οὐδὲ δισυμ-
βιναγήμην πολὺ χρόνον
ιπποῖς, οἱ δέδηται έμπε-
δεις ιππικῆς γεγρυπαθαί,
βαλέμενα καὶ τοῖς νεωτέροις
τέλφιλων δηλωσαί, ηδὲ
νομίζωμεν αὖτε ὄρθοπατα ιπποῖς ταχεῖσφέ-
ρεαθαι. οὐκέτε τέλος οὐδὲ Σίμωνος οὐδὲ
ιππικῆς, οὐ καὶ τὸ ξέπλετον απένθησιν
ιπποῖς χαλκεῦν δινέπηκε, καὶ ταῦτα βαθραὶ
εἶχαν ἔργα ζετεύπωσεν. ήμερος γε μέροις οὐσίαις
οινετύχομεν, ταῦτα γνότες ἐκείνω, οὐκ ξε-
λείφομεν τὰ τὴν ημέτερων, διλλὰ πολὺ ηδέν
ταχεῖσθαι δηλωσαί. ταχέτον δὲ γράφομεν,
ώς αὐτοῖς ηκίστα ξεπαπάτητο τὸ ιππωνεία. τῷ
τελείωνται διδασκάσου πώλητον δηλενότι δηλονότι
σῶμα δέδοκιμα ζέν. τὸ γάρ ψυχῆς πολὺν οὐ-
φῆ τεκμήρεια παρέχει) οὐ μήπω αἰαλανόμην.
τούτου μὲν σώματος ταχέτον φαρμὸν γεννᾷ τοῖς
πόδας σκηπτῖν. οὐδὲ γὰρ οὐκίας γέδειν οὐφῆς αὐτοῖς
εἴη, εἰ τὰ αὐτὰ πόδια καλά ἔχοι, μὴ ταπει-
νων οἰων δέδεμμάσιν, τοῦτο καὶ ιπποῖς πολεμη-
εῖσθαι τὸ οὐφῆς εἴη, οὐδὲ εἰ τοῦτα πόδια αὐ-
τακτὰ ἔχοι, κακά ποιεῖ δὲ εἴη. οὐδεὶς γάρ αὐτὸν πολύτιος
ταγαθῶν γεννᾷ. πόδας δὲ αὐτοῖς δοκιμάζοι,
ταχέτον μὲν τοῖς οὐνυχαῖς σκηπτῶν. οὐ γάρ παχεῖς
πολὺ